

АНАЛІЗ НЕОБХІДНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН В УКРАЇНІ

студент гр. Е-91 **Босая Л. О.**

Створення та функціонування вільних економічних зон в Україні пов'язується з розширення свободи економічних дій господарюючих суб'єктів, зняттям деяких обмежень щодо їх економічної діяльності. Однією з причин утворення вільних економічних зон є те, що зазвичай країна не бажає цілком оприлюднювати інформацію щодо економічної ситуації, яка панує в її межах особливо при залученні іноземного капіталу і тому використовує часткову відкритість у виді спеціальної зони. В Україні проблема створення і функціонування вільних економічних зон набуває все більшої актуальності.

Вивченню процесу створення і функціонування вільних економічних зон присвячені дослідження ряду вчених, зокрема, Дергачової В.О., Кузьміної О.Є., Левицького М.А. та інших. В їх роботах обґрунтовується необхідність та важливість утворення вільних економічних зон в процесах зміцнення та оновлення господарства країни. З огляду на зміни, що відбувались в Україні останнім часом, цим питанням хотілося б приділити більшу увагу.

Метою роботи є дослідження цілей та завдань функціонування вільних економічних зон і, на основі цього, аналіз необхідності їх існування на сучасному етапі економічного розвитку в Україні.

В Україні існують вільні економічні зони, що являють собою частину території, де встановлюється і діє спеціальний правовий режим економічної діяльності, порядок застосування і дії законодавства, також запроваджуються особливі пільгові митні, валютно-фінансові, податкові умови економічної діяльності для національних та іноземних суб'єктів господарювання [1].

Створення вільних економічних зон в Україні має певні цілі, зокрема: - залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України; - розвиток експорторієнтованих і імпортозамінюючих виробництв; - запозичення передового організаційного й управлінського досвіду; - стимулювання інноваційної діяльності; - підвищення рівня зайнятості населення та кваліфікації кадрів; - збільшення обсягів валютних надходжень та ін.

Кінцевою метою створення вільних економічних зон є стимулювання прискореного економічного розвитку певної території та розвитку пріоритетного техніко-економічного сектора економіки, яке у подальшому дозволяє забезпечити розв'язання соціально-економічних проблем та покращити якість економічного розвитку та зростання.

Однак, основними проблемами, які перешкоджають ефективному функціонуванню вільних економічних зон в Україні, є:

- недосконалість існуючої системи стратегічного планування діяльності та організації вільних економічних зон;
- низька інвестиційна привабливість галузей, що не дозволяє залучити потрібний обсяг іноземних інвестицій для потреб національної економіки;
- низька якість державного регулювання та нагляду за тіньовими операціями при функціонуванні вільних економічних зон, що призводить до значних обсягів недотримання державою фінансових ресурсів, збільшення дефіциту Державного бюджету.

Отже, в результаті дослідження встановлено, що діяльність вільних економічних зон в Україні має ознаки як позитивних, так і негативних тенденцій. Збільшення припливу, як іноземних, так і вітчизняних інвестицій та розширення обсягу промислового виробництва це безсумнівно позитивна тенденція. Але збільшення рівня злочинності в секторі «тіньової» економіки в межах функціонування вільних економічних зон, а саме контрабанда та ухиляння від сплати податків державі виступає не менш негативною тенденцією. Ці дії свідчать про необхідність поетапного підходу до оцінки діяльності і перспективності цих зон. Загалом створення вільних економічних зон для України є пріоритетним, але не в умовах нинішньої економічної ситуації. Необхідно усунути проблемами, які перешкоджають ефективному функціонуванню вільних економічних зон в Україні через наступні заходи:

- удосконалення системи стратегічного планування вільних економічних зон, що буде поштовхом для перетворення цілей їх створення в реальні досягнення та у перспективі призведе до ефективної їх діяльності;
- зниження загального рівня ризику в економіці, що призведе до підвищення інвестиційної привабливості і тоді інвестори самі будуть вкладати кошти;
- на шляху детінізації операцій при функціонуванні вільних економічних зон має стати продовження податкової реформи, спрямованої на спрощення податкової системи, зменшення фіскального тиску, і в той же час посилення податкового контролю за рівнем витрат виробництва та виконанням усіма суб'єктами господарювання норм податкового законодавства.

Реалізація вищенаведених заходів дозволить у перспективі підвищити рівень економічної безпеки держави при функціонуванні вільних економічних зон, забезпечивши позитивні структурні зрушення в економіці.

Науковий керівник: асист. **Марочко С. С.**